

בגמ': מנא ידעה א"ר יוסי ברבי חנינא שראתה אותו מהול.

ידוע מה שנחלקו הראשונים במה דאיתא בסנהדרין (דף נט:): דבני קטורה חייבים במילה, וכ' שם רש"י דדוקא אותם ששה בנים שנולדו לאברהם מקטורה נתחייבו במילה, ולא כל זרעם אחריהם. עיי"ש. אולם דעת הרמב"ם (בפ"י ממלכים ה"ח) דכל בני קטורה לדורות עולם חייבים במילה כישראל, עיי"ש. ובס' "גן רוה" פ' ויגש (בדברי חנוך) הביא ראייה מסוגיין כשיטת רש"י, דאי נימא כהרמב"ם דכל הדורות דבני קטורה חייבים במילה, א"כ אכתי קשה מנא ידעה שהילד הוא מן העבריים, דילמא הוא מבני קטורה שגם הם מחוייבים במילה כישראל. ועיי"ש שכ' ליישב דעת הרמב"ם ע"פ שיטת הסוברים [מאירי יבמות דף עא: ד"ה המילה, מהרש"א סנהדרין בח"א דף צב., שאג"א סי' מ"ט, מנ"ח ריש מצו' ב'], דאף להרמב"ם דבני קטורה חייבים במילה מ"מ אינם חייבים בפריעה, וממילא שפיר ראתהו שהוא מבני העבריים, עיי"ש.

★★

בגמ': האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות - ומאי שנא מ'עבריות? מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולן ולא ינק. אמר הקב"ה: פה שעתיד לדרבנן עם השכינה יינק דבר טמא!.

וכתב בספר מרפסין איגרא (פר' שמות): קשה, דהנה במסכת כתובות (ס, א) נחלקו חכמים אימתי מכיר התינוק את מיניקתו - שכן מרגע שהתינוק כבר מכיר את מיניקתו אין להחליף לו מינקת לפי שהוא לא יינק ממינקת אחרת - יש אומרים כי כעבור שלושים יום הוא מכיר את מיניקתו, יש אומרים: חמישים יום, ויש אומרים: שלושה חודשים.

ואם כן, מניין לגמרא שמשה לא יינק מן המצריות לפי שהוא עתיד לדבר עם השכינה, שמא אף מן העבריות הוא לא היה יונק, זאת משום שהוא היה כבר בן יותר משלושה חודשים, כפי שנאמר: "ותצפנהו שלושה ירחים", גיל אשר בו לדעת כולם הוא כבר מכיר את מיניקתו ואינו מוכן לינק ממינקת אחרת?

וכתב שם ליישב, דהנה הרא"ש בכתובות (שם) כותב, שאמנם בגמרא מבואר שלאחר שהתינוק מכיר את אמו שוב אינו יונק מאשה אחרת. אולם אין זו קביעה מוחלטת, ויתכן

וישנם תינוקות שאף לאחר פרק זמן של שנה יסכימו לינוק מאשה אחרת.

אם כן, יתכן, שמשה רבנו מצד טבעו היה מאותם התינוקות שהיו מסכימים לינוק מאשה אחרת, והקב"ה העיד שרק מפני שעתיד משה רבנו לדבר עם השכינה לא הסכים לינוק מן המצריות.

עוד כתב שם לתרץ, מכיוון שמשה רבנו נולד בשעה שגזרת פרעה "וכל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" הייתה בעיצומה, מסתבר שאמו יוכבד דאגה מבעוד מועד למקומות מסתור עבור משה רבנו כדי שלא יתפס על ידי המצרים.

אם כן מסתבר, שגם באותם שלושת החודשים ששהה משה רבנו אצל אמו, היא לא הניקתו אלא נשים אחרות, כדי שלא יתרגל אליה, ואז לא תוכל להעבירו למקומות המסתור שהכינה.

ועל אף שמשה רבנו הורגל עוד בעודו ילד קט לינוק מנשים אחרות, בכל זאת סירב לינוק מהנשים המצריות, וזאת רק משום "פה שעתיד לדבר עם השכינה יינק דבר טמא"?!.

★★

בגמ': מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצריות כולן ולא ינק.

במשנה בע"ז (דף כ"ו ע"א) כנענית מניקה את בת ישראל. ומפרש הרבינו חננאל דזה דוקא במקום סכנה אך מדינא אסור לינוק מנכרית. אך הרשב"א חולק וסובר שאין זה אלא מדת חסידות דחלב עובדת כוכבים גורם לטבע רע וטמטום הלב לתינוק ומדינא מותר. ומכאן ראייה שמשה רבנו שעתיד להיות מושיען של ישראל לא רצה לינוק, אך מדינא מותר. **ובן** פסק הרמ"א להלכה ביו"ד (סי' פ"א ס"ז). והוסיף שאף ישראלית שאוכלת דברי איסור (כגון מחמת פיקוח נפש), לא תינק אז את התינוק.

דף י"ג ע"א

בגמ': מספד גדול וכבוד מאד - תנא אפילו סוסים אפילו חמורים.

במשך חכמה (פ' ויחי) מבאר דחמור ידע אבוס בעליו, (ע' ישעיה א, ג), ובספרי (עקב יא-י) ובתוספתא סוטה (ספ"י) מבואר דכיון שמת יעקב, חזר הרעב למקומו. וכתוב